

ORIËNTATIE PAKKET

Voor GroenLinksleden en -sympathisanten
die zich willen oriënteren op het werken in
de gemeenteraad

INLEIDING

Je overweegt om je kandidaat te stellen bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Om je te helpen bij het oriënteren op jouw mogelijk nieuwe functie hebben we een oriëntatiepakket gemaakt, met opdrachten die je zelfstandig kunt uitvoeren.

Met dit oriëntatiepakket kom je meer te weten over de werkplek van een raadslid, de rollen en taken van een raadslid en kun je jezelf verder verdiepen in de vaardigheden van een raadslid.

De organisatie van de sollicitatieprocedure voor raadsleden ligt bij jouw lokale GroenLinksafdeling. Wil je meer weten over de sollicitatieprocedure? Dan kun met hen contact opnemen. Bijvoorbeeld via onze website via [deze link](#).

In voorbereiding op de sollicitatieprocedure voor gemeenteraadsleden bieden afdelingen infoavonden of workshops aan. Informeer bij je lokale afdeling naar de mogelijkheden.

Wij wensen je veel succes en plezier met dit oriëntatiepakket. We hopen dat dit je helpt bij jouw overwegingen.

Groet, Team Lokaal en GroenLinks Academie

INHOUD

4 DE GEMEENTERAAD ALS WERKPLEK

Kijk mee met een raadsvergadering
Leestips!

6 WAT DOET EEN RAADSLID?

Rollen en instrumenten van een raadslid
Meekijken met de fractie
Leestips!

7 VAARDIGHEDEN VAN EEN RAADSLID

Hoe ziet jouw betoog eruit?
Hoe ziet jouw netwerk eruit?
Leestips!

DE GEMEENTERAAD ALS WERKPLEK

Als raadslid zal het stadhuis en de raadszaal een groot deel van jouw werkplek zijn. Het is de plek waar de debatten plaatsvinden, waar journalisten jou als GroenLinksraadslid kunnen bevragen op onderwerpen, waar collegeraadsleden nog even met je willen overleggen voor de vergadering begint. Kortom; alle besluiten en beslissingen worden er genomen en verantwoording over afgelegd.

Het verschilt per gemeente wanneer de raadsvergaderingen plaatsvinden en op welk moment. Gemeenteraadslid is in tegenstelling tot de landelijke volksvertegenwoordiging een deeltijdfunctie, waardoor je niet de hele dag door vergaderingen kan bijwonen. Veel vergaderingen vinden in de avond plaats.

Wij raden je aan om in jouw afweging om je GroenLinkskandidaat te stellen als raadslid een keer (of vaker!) mee te kijken in de gemeenteraad. Op die manier kun je zien wat een gemeenteraad precies doet en waar hoe jouw potentiële werkplek eruit ziet. Via [deze link](#) kun je lezen wat een Gemeenteraad precies doet.

KIJK MEE MET EEN RAADSVERGADERING

Alle raadsvergaderingen zijn openbaar! Maar de meeste raadsvergaderingen kun je met betrekking tot coronamaatregelen niet op de publieke tribune in de raadszaal volgen. Gelukkig zijn de raadsvergaderingen wel online te volgen via een livestream. Deze livestream vind je op de website van jouw gemeente. Lees [hier](#) hoe een raadsvergadering in z'n werk gaat.

Wij raden je aan mee te kijken met een raadsvergadering over een onderwerp dat jou

aanspreekt. De agenda van de gemeenteraad wordt vaak een paar dagen van tevoren gepubliceerd op de website van de gemeente.

Als je een onderwerp en een bijpassende vergadering hebt gevonden kun je er ook voor kiezen om op een aantal andere aspecten te letten. Door middel van de onderstaande onderwerpen kun je goed inzichtelijk krijgen hoe raadsleden te werk gaan en welke afwegingen zij maken.

Inhoudelijk meekijken

- Wie zijn voor- tegenstander van het voorstel? En wat zijn hun argumenten?
- Wie zijn medestanders van GroenLinks?
- Wie kan mogelijk nog overgehaald worden? En wie absoluut niet?
- Wie zoeken elkaar op; welke fracties hebben onderling veel contact tijdens de vergadering? (zeker ook wanneer zij niet het woord hebben).
- Wie is de (informele) leider van de oppositie en wie van de coalitie?

Meekijken op toon en inbreng

- Zijn de waarden van GroenLinks (duurzaamheid, eerlijk delen en solidariteit) herkenbaar? Hoe vaak worden deze waarden benoemd?
- Is de toon van hoop en optimisme herkenbaar? En zo ja, hoe?
- Welke partij is naast GroenLinks herkenbaar in het debat en welke partij niet?

Kernboodschap

Om duidelijk met inwoners en elkaar te communiceren maken politici gebruik van een kernboodschap. Via [deze link](#) kun je zien hoe een kernboodschap wordt opgebouwd. Bekijk tijdens de vergadering:

- Welke kernboodschap blijft goed hangen?
- Wie heeft een sterke onderbouwing bij argumenten?

Leestips!

Wil je jezelf verder verdiepen in de functie en werking van de gemeenteraad zoals deze in door de geschiedenis is ontstaan? Dan raden wij jou het onderstaande boek aan.

De Gemeenteraad; Ontstaan en ontwikkeling van de lokale democratie

Joop van den Berg, Hans Vollaard, Job Cohen, Geerten Boogaard | Boom uitgevers
Amsterdam | Maart 2018 | ISBN 9789024409495

WAT DOET EEN RAADSLID?

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan in de gemeente.¹ Als lid van de gemeenteraad neem je samen met je collegeraadsleden beslissingen die voor de gemeente van belang of relevant zijn. Bijvoorbeeld de huisvesting van het onderwijs of AZC, nieuwbouw, hoogte van lokale belastingen, afvalverwerking of groen. De taken van de gemeenteraad staan in de [Gemeentewet](#).

ROLLEN EN INSTRUMENTEN VAN EEN RAADSLID

Om als raadslid je werk en verantwoordelijkheden goed uit te kunnen voeren heb je een aantal rollen en instrumenten waar je gebruik van kan maken. Raadsleden hebben in hun werk volgende rollen:

Volksvertegenwoordigende rol

De raadsleden worden gekozen. Als zij gekozen zijn vormen zij voor 4 jaar de volksvertegenwoordiging in hun gemeente. Het is belangrijk voor raadsleden om goed te contact te houden met verschillende inwoners van hun gemeente, zodat raadsleden weten op welke manier het beleid van de gemeente de inwoners in hun dagelijks leven raken.

Controlerende rol

Raadsleden controleren of het college van burgemeester en wethouders (college van B&W) het beleid goed uitvoert. De leden van de gemeenteraad stellen de begroting vast en controleren het financiële jaarverslag van de gemeente.²

Kaderstellende rol

Het kan voorkomen dat raadsleden het niet eens zijn met de gekozen koers van het college van B&W. Raadsleden kunnen dan zelf veranderingen in beleid of regels voorstellen. Dat kunnen kleine veranderingen zijn in bestaand beleid, maar je kan ook zelf een voorstel doen voor nieuw beleid.

Om als gemeenteraadslid je werk goed te kunnen doen, beschik je over een aantal instrumenten. Hierover kun je meer lezen via [deze link](#).

Meekijken met de fractie

Wie wanneer welk instrument inzet wordt vaak besloten in een fractievergadering. We raden je aan om een keer mee te gaan kijken met de lokale GroenLinks-fractievergadering. Dat geeft

je niet alleen inzicht in de keuzes die gemaakt worden, maar ook hoe het is om in een fractie te werken.

Om een fractievergadering bij te wonen vragen we je een afspraak te maken. Je kunt hiervoor contact opnemen met het lokale bestuur van jouw GroenLinksafdeling, fractieassistent of één van de raadsleden uit de fractie.

Leestips!

Wil je jezelf verder verdiepen in de taken van een raadslid of de werking van een begroting in een gemeente? Dan raden wij jou de onderstaande boeken aan.

Wat en hoe voor het raadslid: werkboek rechtstreeks uit de praktijk
Jan Dirk Pruijm | Binnenlandsbestuur | 2018
| ISBN 9789492196286

Handboek Financiën Gemeenten en Provincies
Adriaan Weterings | Capitoel Boeken |
Februari 2018 | ISBN 9789082581423

Ik Raadslid
Roel Freeke | Necker van Naem B.V. |
Februari 2018 | ISBN 9789490747053

1 Rijksoverheid via [deze link](#)

2 Rijksoverheid via [deze link](#)

VAARDIGHEDEN VAN EEN RAADSLID

Alle GroenLinksraadsleden beschikken over een set vaardigheden, maar welk raadslid waar goed in is kan per raadslid verschillen. Wij zijn er van overtuigd dat verschillen ons verder kunnen brengen en dat een diverse fractie meer kan bereiken. Maar welke set aan vaardigheden breng jij mee? En waar wil je jezelf nog in ontwikkelen?

GroenLinksraadsleden kenmerken zich door een toon van hoop en optimisme. Hun bijdrages bestaan veelal uit drie waarden: duurzaamheid, eerlijke verdeling en verbinding (of empathie).

Om je meer inzicht te geven over welke een GroenLinksraadslid beschikt hanteren we een profielschets voor raadsleden. Dat profiel vind je in de bijlage van dit oriëntatiepakket.

Aan de hand van de profielschets voor raadsleden hebben wij twee oefeningen gemaakt die je kan gebruiken om te bekijken over welke vaardigheden jij beschikt en welke je nog graag wil ontwikkelen.

- Hoe ziet jouw betoog eruit?
- Hoe ziet jouw netwerk eruit?

HOE ZIET JOUW BETOOG ERUIT?

Als raadslid zal je vaak gevraagd worden jouw standpunt te onderbouwen of toe te lichten. Dit doe je door middel van een betoog. In deze oefening ga jezelf je eigen betoog opstellen.

Be-toog (het; o; meervoud: betogen)

1 uiteenzetting, bewijsvoering: een betoog houden; het behoeft geen betoog is duidelijk

Voordat je begint met het opstellen van een betoog willen we je vragen na te denken over jouw favoriete betoog. Welk betoog raakte jou het meeste en waarom?

Veel bekende speeches uit binnen- en buitenland zijn terug te kijken via www.youtube.nl. Bekijk eventueel ook samen een paar indrukwekkende speeches van GroenLinks'ers. Bijvoorbeeld de speech '[De samenleving leidt het verzet tegen racisme](#)' van Kathalijne of de verkiezingspeech '[Stem voor verandering](#)' van Jesse. Welke indruk krijg je van deze speeches? En wat maakt een speech volgens jou nou zo typisch GroenLinks?

Ga nu aan de slag met je eigen betoog!

1. Kies een onderwerp dat in jouw gemeente speelt;
2. Formuleer daarover een GroenLinksstandpunt;

3. Schrijf je betoog volgens de onderstaande richtlijnen (zorg ervoor dat je betoog niet langer dan 4 minuten duurt);

4. Draag het betoog voor en vraag om feedback! Wil je het liever niet aan iemand voordragen? Neem het dan op en bekijk de opnames terug. Je zal zien dat je steeds sterker achter je woorden gaat staan.

Hoe stel je een betoog op?

Er zijn verschillende manieren om een goed betoog op te bouwen, maar elk betoog moet in ieder geval bestaan uit twee belangrijke elementen: structuur en stijl. Daarom hebben wij op deze twee elementen een kenner en een onderwijsinstituut geraadpleegd.

Ten eerste hebben wij gekeken naar de opbouw die Prodemo's gebruikt. [Prodemo's](#) is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat' en houdt zich al jaren lang bezig met het democratische debat.

Prodemos hanteert daarbij de volgende 5 punten:

1. Aandachtrekken

De eerste zinnen moeten een pakkende zinnen zijn waarmee je de aandacht van het publiek trekt.

2. Stelling nemen

Na de opening neem je jouw standpunt in ten aanzien van de stelling of het voorstel dat voor ligt.

3. Bouw je argumenten op

Leg je argumenten voor en probeer daarbij de ernst, de oplossing en de gevolgen van het probleem of het geen dat je voorstelt weer te geven. Drie argumenten zijn hierin voldoende. Heb je meer argumenten? Maak dan een keuze.

4. Duidelijke taal

In ambtelijke stukken wordt vaak gewerkt met een hoog taal niveau. Maar voor 80% van de Nederlandse inwoners is dit niveau moeilijk te begrijpen. Spreek op een wijze die iedereen kan begrijpen en leg ook uit wat de stelling, de oplossing, jouw voorstel betekent voor het leven van inwoners.

5. Afsluiter

In de laatste zin herhaal je de belangrijkste kernboodschap van jouw betoog.

Wil je meer weten over het gebruik van een betoog in het debat, bekijk dan de publicatie van Prodemos via [deze site](#).

Daarnaast hebben we de bijdrages van Groen-Links partijleider Jesse Klaver geraadpleegd voor de 10 meest voorkomende stijfiguren in zijn betogen:

1. Herhaling

Het is nu 15 jaar na Paars, 10 jaar na de start van Wilders, 5 jaar sinds Rutte premier is.

2. Parallelisme (gelijk zinsverloop)

Omdat het anders kan, omdat het anders moet, omdat het tijd is voor verandering.

3. Alliteratie

Meer meters met minder moeite

4. Antithese (tegenstelling)

Openen of sluiten, Opvangen of terugsturen, Ogen open of ogen dicht.

5. Chiasme (kruisstelling)

Je kunt een kind wel uit de oorlog halen, maar hoe haal je de oorlog uit een kind?

6. Retorische vraag

Als je na de Panama Papers nog steeds gelooft in de moraal van het grootkapitaal, in wat voor belastingparadijs leef je dan?

7. Drieslag

We falen als Europa, we falen als Nederland, we falen als mensheid.

8. Raadsel

Het is het niet gek dat mensen vrezen voor de toekomst van hun kinderen. Maar dat hoeft niet. Het kan anders...

9. Climax

Wij willen dat veranderen. Wij gaan dat veranderen!
Wij willen weer trots kunnen zijn op Nederland!!

10. Metafoor

De premier blijft lachen, maar de samenleving heeft kiespijn.

Hoe ziet jouw netwerk eruit?

Voor een volksvertegenwoordiger is een netwerk in de gemeente van groot belang. In je werk als raadslid heb je met veel verschillende mensen te maken. Je bevindt je als het ware als spin in een web van verschillende mensen met functies, waar je op verschillende manier mee te maken hebt. Van de één heb je iets nodig, de ander is iemand om mee te sparren en er zijn ook mensen die vooral bij jou iets gedaan willen krijgen (denk aan lobby- en belangengroepen).

Voor je werk als raadslid is het van belang dat je voor jezelf beeld hebt bij wie al die verschillende mensen met functies zijn, hoe die relaties in elkaar zitten of opgebouwd dienen te worden en hoe je je in dit krachtenveld van relaties wilt bewegen om succesvol te zijn als GroenLinksraadslid.

Met de onderstaande oefening kun je de jouw netwerk beter in kaart brengen.

1. Voordat je aan de slag gaat met de opdracht is het goed om na te denken over wat je eventueel voor jouw gemeente zou willen veranderen of bereiken. Heb je daar al een idee bij? Schrijf dat dan 1 één zin op;

2. Maak vervolgens een zo lang mogelijk lijst van mensen in functies en/of organisaties die jij kent of betrokken bij bent, die jouw kunnen helpen met het realiseren van een jouw doel;

3. Maak vervolgens een lijst van mensen in functie en/of organisaties die jij nog niet kent, maar die je wel graag zou willen leren kennen met het oog op het realiseren van jouw doel;

4. Zet de mensen in functie en/of organisaties op volgorde van belangrijkheid voor het bereiken van jouw doel;

5. Bekijk in hoeverre er mensen of organisaties op jouw lijst staan die sympathisant van GroenLinks zijn. Welke GroenLinksers zouden jou kunnen helpen bij het bereiken van jouw doel?

6. Bepaal met wie je de komende tijd contact wilt opnemen om jouw netwerk te versterken of een nieuw leven in te blazen. Je bepaalt zelf of

je binnen dat contact al vertelt dat je overweegt jezelf verkiesbaar te gaan stellen.

In gesprek

We raden je aan in gesprek te gaan met de huidige raadsleden over hoe zij tegen hun raadswerk aan kijken en welke vaardigheden zij inzetten om hun werk goed te kunnen doen. Raadsleden kunnen jou ook tips geven over de voorbereiding over de voorbereiding op een sollicitatieprocedure en het vergroten van jouw netwerk.

Het is vrij eenvoudig om met raadsleden in contact te komen. Bel, mail of zoek raadsleden op social media op met de vraag of zij een keer met jou in gesprek willen.

We raden je aan dit gesprek goed voor te bereiden met een aantal gerichte vragen waar jij meer over wil weten. Het is niet vreemd om in contact met raadsleden advies te vragen over het versterken van jouw netwerk.

Leestips!

Wil je jezelf verder verdiepen in betogen en framen, of netwerken? Dan raden wij jou de onderstaande boeken aan.

Handboek framing; het spel met taal

Hans de Bruijn | Atlas Contact | februari 2019 | ISBN 9789045038070

Netwerken; de fijne kneepjes

Caroline van Keeken en Bo van Houwelingen | Atlas Contact | september 2016 | ISBN 9789047009542

BIJLAGE PROFIELSCHETS VOOR RAADSLEDEN

Aan de hand van het profiel voor raadsleden stellen lokale afdelingen een kandidatenlijst samen. Afdelingen zijn vrij om lokaal aanpassingen in het profiel te maken. Dus let op! Mocht je gaan solliciteren dan kan het profiel dus iets afwijken.

PROFIELSCHETS RAADSLID GROENLINKS

Team Lokaal, versie juni 2020

Als afdelingsbestuur ben je verantwoordelijk voor het scouten van mogelijke raadsleden, de kandidaatstelling en de opdracht voor de kandidatencommissie. We bevelen afdelingen aan dit profiel als basis te gebruiken en waar nodig specifieke lokale voorwaarden aan toe te voegen. De Academie heeft deze profielschets ook naar een competentieprofiel vertaald, dat gebruikt kan worden door de kandidatencommissie.

Een GroenLinks-raadslid is een politicus die:

- Een visie heeft op de beleidsterreinen die rechtstreeks gekoppeld zijn aan de belangrijkste kernwaarden van GroenLinks (groen, eerlijk en inclusief) en al deze kernwaarden van harte onderschrijft;
- Nederland wilt veranderen vanuit die kernwaarden, ziet daarvoor groene en sociale kansen;
- Resultaatgericht is en zowel op korte als lange termijn concrete politieke doelen kan stellen;
- Maatschappelijk betrokken is en zich inzet voor een solidaire samenleving;
- Mensen weet te verbinden en verschillen te overbruggen;
- Een bijdrage levert aan de profilering en verdere inhoudelijke ontwikkeling van GroenLinks;
- Authentiek is en onder alle omstandigheden naar GroenLinks-waarden en inzichten en de hoogste maatschappelijke normen van integriteit handelt.

Een GroenLinks-raadslid, binnen de raad:

- Beheerst zowel vanuit de oppositie als de coalitie het politieke spel naar en met andere partijen;
- Kan werken binnen een coalitie en met een coalitieakkoord;
- Kan onderhandelen;
- Heeft overtuigingskracht en kan bij andere partijen steun voor GroenLinks-plannen verwerven.

Een GroenLinks raadslid, als volksvertegenwoordiger:

- Weet de stem van de inwoners helder en doortastend te verwoorden;
- Weet mensen aan te spreken en politiek te vertalen naar het dagelijks leven van mensen;

- Staat midden in de samenleving en kan goed netwerken;
- Heeft oog voor het belang van diversiteit en inclusiviteit bij beleid;
- Kan goed luisteren en weet het algemeen belang te behartigen, is geen ombudsman voor individuele bewoners.

Een GroenLinks-raadslid in de media:

- Spreekt duidelijke taal en is in staat haar/zijn mening helder te verwoorden;
- Heeft een goede publieke presentatie;
- Is gemakkelijk benaderbaar;
- Weet zich schriftelijk (op social media en in persberichten) helder en begrijpelijk uit te drukken.

Een GroenLinks-raadslid:

- Is initiatiefrijk, daadkrachtig, constructief en creatief;
- Heeft politiek-strategisch inzicht en kan onderhandelen;
- Heeft voldoende tijd voor het raadswerk en de daarbij behorende partijactiviteiten*;
- Is flexibel, bestand tegen de werkdruk en in staat om keuzes maken;
- Kan goed samenwerken in de fractie en aanvaardt het gezag van de fractievoorzitter;
- Neemt deel aan en verbindt zich aan de jaarlijkse functioneringscyclus.

Extra voor fractievoorzitter:

- Houdt de grote lijnen in de gaten;
 - Kan van de fractie een team maken;
 - Kan individuele raadsleden coachen;
 - Kan goed schakelen tussen verschillende actoren als wethouder, afdelingsvoorzitter, fractie, coalitiepartners, etc;
 - Kan goed omgaan met de spanning tussen het fractiebelang en het coalitiebelang;
 - Kan de fractie goed vertegenwoordigen.
-

